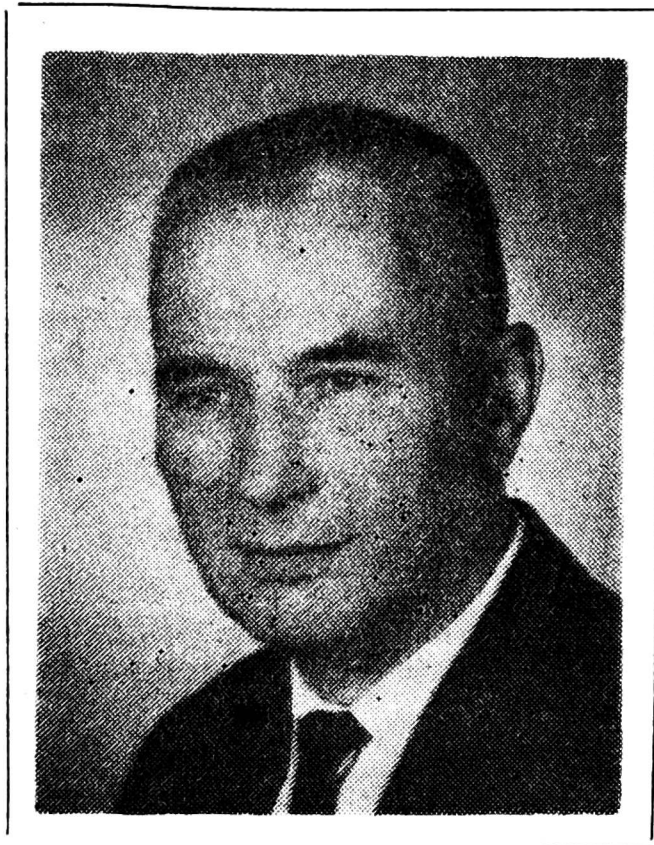

PROF. DR FRANCISZEK ABGAROWICZ

Był jednym z najczynniejszych i najwybitniejszych zootechników polskich w okresie powojennym. Był prawym, szlachetnym Człowiekiem. Urodził się 5. III.1901 r. w Stanisławowskim (Kamienna, pow. Nadwórna). Pochodził z rodziny rozmiłowanej w rolnictwie, a zwłaszcza w zootechnice. Ojciec Profesora — Ludwik był hodowcą i inspektorem hodowli bydła. Dziadek — Grzegorz Głuchowski (Ojciec zmarłej w 1919 r. matki Profesora — Hersylii) położył, jak pisze Pruski*) „... ogromne zasługi w krzewieniu bydła simentalskiego we Wschodniej Galicji. Własną oborę postawił na wysokim poziomie... jak też sprzedawał i rozdarowywał z niej dużo materiału zarodowego, ... wywierał ogromny wpływ na chłopów... Pod jego kierunkiem gminna obora zarodowa w Kamiennej osiągnęła nie znany zupełnie w innych okolicach poziom... Do Kamiennej skierowywano zbiorowe wycieczki... W działalności hodowlanej i społecznej pomagał mocno G. Głuchowskiemu zięć jego Ludwik Abgarowicz...” (ojciec Profesora).

F. Abgarowicz uczęszczał do szkoły powszechnej i gimnazjum w Stanisławowie; egzamin maturalny zdał w r. 1919. W tym samym roku roz-

*) Pruski W. (1975): Hodowla zwierząt gospodarskich w Galicji w latach 1912—1919 t. II Z-d Narodowy im. Ossolińskich. Wyd. PAN.

począł studia na Wydziale Rolniczo-Leśnym Politechniki Lwowskiej (w Dublanach), przerywane służbą wojskową w latach 1919—20. Po wykonaniu pracy dyplomowej pt.: „Badania nad bydłem rasy symentalskiej z okolic Kamiennej” w r. 1923 złożył egzamin ostateczny z wynikiem celującym (przed Komisją, której „prezesem” był Prof. dr K. Malsburg, a jej Członkami Profesorowie: J. H. Gurski, M. Górski, K. Różycki), uzyskując stopień inżyniera rolnika. W tymże roku został powołany do czynnej służby wojskowej i przeniesiony do rezerwy po zaliczeniu służby z lat 1919—20. W latach 1923—1933 pracował w rolnictwie jako praktykant, zarządca i administrator gospodarstw rolnych (Trofanówka, Glinna, Chwaliboga, Chartanowice, Latacz).

W 1934 r. przeszedł do szkolnictwa rolniczego, był nauczycielem hodowli zwierząt w Państwowej Szkole Rolniczej w Miłocinie i w Państwowej Szkole Mleczarskiej w Rzeszowie.

W 1936 r. został przeniesiony do Szkoły Hodowlanej w Liskowie k. Kalisza, którą kierował do marca 1939, kiedy to otrzymał skierowanie do Piadyk pow. Kołomyja, gdzie w myśl zlecenia Kuratorium Okręgowego miał uruchomić i prowadzić niższą szkołę rolniczą i liceum rolnicze.

W r. 1936 zawarł związek małżeński z Anną Duszczyńską; ze związku tego urodziło się czworo dzieci: Grzegorz, Ewa, Łukasz, Jan.

Wybuch wojny przerwał prace organizacyjne w Piadykach.

We wrześniu 1939 zgłosił się do wojska i ze swą jednostką przekroczył granicę rumuńską — był internowany w obozie wojskowym w Slatinie. W grudniu 1939 przedostał się do Francji, gdzie został wcielony do tworzącej się II Dywizji Strzelców Pieszych. Wysłany na front, po klęsce wojsk francuskich, w szeregach Dywizji przeszedł granicę Szwajcarii i tam został internowany. Otrzymał przydział do Obozu Uniwersyteckiego w Winterthur i pełnił obowiązki asystenta oraz wykładowcy na Wydziale Rolniczym. W r. 1942 uzyskał zezwolenie na prowadzenie pracy naukowej w Instytucie Żywienia Zwierząt Politechniki w Zürichu. Po wykonaniu pracy doktorskiej (pt.: „Untersuchungen über den Einfluss des Ballastes in der Nahrung des Kaninchens. Ein Beitrag zur Abklärung der Rolle des Ballastes bei der Ernährung der landwirtschaftlichen Nutztiere” *) pod kierunkiem Prof. dr E. Crasemanna i zdaniu egzaminów w maju 1946 r. powrócił do kraju.

Od 15 czerwca 1946 do 31 lipca 1948 pracował w Polskim Towarzystwie Zootechnicznym początkowo jako referent, później — kierownik krakowskiego biura i zastępca dyrektora Towarzystwa. Dążąc do pracy naukowej przeniósł się do Państwowego Instytutu Gospodarstwa Wiejskiego Oddział w Bydgoszczy, gdzie od 1 sierpnia 1948 do 30 czerwca

*) W r. 1948 praca ta została przełożona na język polski i wydana w kraju przez PTZ pt.: „Rola balastu w żywieniu zwierząt w oparciu o badania nad królikami”.

1950 r. był inspektorem doświadczalnictwa zootechnicznego, następnie zaś — po reorganizacji PINGW i utworzeniu Instytutu Zootechniki objął stanowisko Kierownika Oddziału Doświadczalnictwa Żywieniowego IZ, pracując w tym charakterze do r. 1953.

Od r. 1950 związał się ze Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego prowadząc początkowo wykłady zleczone z żywienia zwierząt na Wydziale Rolniczym, później zaś w marcu 1952 r. został powołany na Kierownika Katedry Żywienia Zwierząt nowo organizowanego Wydziału Zootechnicznego.

Od r. 1953 zamieszkał w Warszawie, pracując nie tylko w SGGW: do r. 1955 był równocześnie zatrudniony w Centralnym Instytucie Rolniczym, później w latach 1956—1962 w Instytucie Fizjologii i Żywienia Zwierząt PAN w Jabłonie; w okresie 1.VII.1962—31.XII.1964 był Dyrektorem Instytutu Zootechniki w Krakowie. W latach 1954—58 oraz 1966—69 pełnił funkcję Dziekana Wydziału Zootechnicznego SGGW; w r. 1954 został profesorem nadzwyczajnym, a w r. 1965 — profesorem zwyczajnym.

Prof. dr F. Abgarowicz stworzył Katedrę Żywienia Zwierząt, której praca i działalność przyczyniły się do zajęcia dobrej pozycji jaką ma polska nauka żywienia zwierząt zarówno w kraju jak i za granicą.. Kierował szeregiem prac zespołowych, dotyczących licznych zagadnień, żywienia zwierząt, paszoznawstwa, gospodarki paszowej co dyktowane było zarówno planami badawczymi jak i potrzebą szkolenia studentów i pracowników naukowych dla rozwijającej się Katedry i innych placówek. Katedra Żywienia Zwierząt SGGW pod kierunkiem Profesora Abgarowicza stała się poważnym i znanym ośrodkiem dydaktyczno-wychowawczym. Do roku 1971 (przejście Profesora na emeryturę) wyrosło w niej 83 magistrów, 10 doktorów i 4 docentów. Katedra ta wspólnie z Komitetem Nauk Zootechnicznych PAN zapoczątkowała w r. 1958 organizację ogólnopolskich „Sesji Żywieniowych”, które systematycznie odbywają się w poszczególnych uczelniach rolniczych; materiały z tych sesji publikowane są w Zeszytach Problemowych Postępów Nauk Rolniczych jako „Badania w zakresie żywienia zwierząt w Polsce”; dotychczas ukazało się 12 zeszytów, a dwa są w druku.

Tymi osiągnięciami niewątpliwie oraz wielkim autorytetem była uzasadniona pełniona przez Profesora w okresie kilku lat funkcja Rzecznika Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego dla jednoimiennych Katedr (Żywienia Zwierząt) i członkostwo w Komisji Kwalifikacyjnej Pracowników Nauki.

Bardzo intensywna i różnorodna działalność społeczno-zawodowa Profesora zasługuje na szczególne podkreślenie; można krótko powiedzieć, że w okresie powojennym nie było właściwie w Polsce poważniejszej kra-

jowej instytucji lub działalności zootechnicznej, w której nie byłby zaangażowany. Nawet trudno jest wymienić wszystkie funkcje. Był Profesor Abgarowicz dwukrotnie Prezesem Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego. Był Przewodniczącym następujących gremiów: Komitetu Nauk Zootechnicznych, Sekcji Żywienia Zwierząt tego Komitetu, Rady Naukowej Instytutu Fizjologii i Żywienia Zwierząt PAN, Rady Naukowej Instytutu Zootechniki, Komisji Gospodarki Paszowej i Żywienia Zwierząt w Radzie Naukowo-Technicznej przy Ministrze Rolnictwa; Przewodniczącym Rady Naukowo-Technicznej Zjednoczenia Hodowli Zwierząt Zarodowych, Rady Naukowej Centralnego Laboratorium Przemysłu Paszowego, Rady Naukowej przy Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białymstoku, Komitetu Redakcyjnego Przeglądu Naukowej Literatury Zootechnicznej. Poza tym był Członkiem następujących Komisji: Żywienia Zwierząt w Centralnym Instytucie Rolniczym, Komisji Paszowej w Komitecie Ekonomicznym Rady Ministrów, Oceny Pasz w Zjednoczeniu Przemysłu Paszowego, Komisji Hodowli Zwierząt i Komisji Współpracy z Zagranicą Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Rolnictwa. Był Redaktorem Serii Zootechnicznej Rolników Nauk Rolniczych i redaktorem Działu Zootechniki Zeszytów Naukowych SGGW.

W 1971 r. przeszedł na emeryturę, był jednak dalej bardzo czynny i pełnił jeszcze kilka spośród wymienionych funkcji (np. Przewodniczącego Rady Naukowej I.F. i Ż.Z. w Jabłonie i członka innych rad naukowych), był dalej często powoływany na recenzenta rozpraw doktorskich, habilitacyjnych i innych prac naukowych. Nie tracił też kontaktu z praktyką rolniczą — zawsze z nią mocno związany — do ostatnich tygodni życia odwiedzał np. Zootechniczny Zakład Doświadczalny IZ Rossocha.

Profesor Abgarowicz reprezentował niejednokrotnie naszą naukę za granicą na kongresach, konferencjach i w oficjalnych delegacjach. Był dobrze znany wśród wielu wybitnych przedstawicieli nauk zootechnicznych szeregu krajów. W pismach kondolencyjnych, które Instytut po śmierci Profesora otrzymał z zagranicy, zawarte są bardzo serdeczne słowa podkreślające zarówno cechy wyjątkowej osobowości jak i zawodowego formatu Profesora.

Prof. dr F. Abgarowicz był odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem 30-lecia PRL; Komitet Nauk Zootechnicznych PAN i Polskie Towarzystwo Zootechniczne nadały Mu godność członka honorowego, a Uczelnia — Złotą Odznakę za zasługi dla SGGW.

Profesor Abgarowicz włożył wielki wysiłek w rozwój nauk zootechnicznych, a zwłaszcza — żywienia zwierząt w Polsce, był wielkim autorytetem zawodowym i moralnym, działał z rzadko spotykanym taktem. Był wyrozumiały i tolerancyjny, co wynikało z Jego wielkiej życzliwości

oraz — chciałoby się rzec — ojcowskiej dobroci; ale był też wymagający i bardzo stanowczy, gdy chodziło o sprawy zasadnicze. Posiadał wielką umiejętność łagodzenia sporów, należał do tej grupy ludzi, którzy natychmiast wzbudzają wielkie zaufanie. Wyróżniał się skromnością, urokiem i wielką kulturą osobistą. Był przykładem obowiązkowości, co jak każdy przykład — dobry i zły — oddziałuje na otoczenie, na współpracowników, a zwłaszcza — na młodzież. Wielką zasługą i umiejętnością Profesora było tworzenie atmosfery solidnej pracy bez rozgłosu, harmonijnej współpracy — tak ważnej zarówno w badaniach, dydaktyce, pracach organizacyjnych, jak i koniecznej do tego, aby praca była też po prostu przyjemna. Wszyscy, których wychowywał i którzy z Nim współpracowali wiedzą też, jak bardzo potrafił przekazywać swoje głębokie umiłowanie polskiej wsi.

Pozostawił wielu wychowanków, którzy z wielkim szacunkiem i wzruszeniem wspominają Jego Osobowość i te wartości, jakimi się odznaczał. Jego wieloletni profesorski trud owocuje w ich pracy i osiągnięciach, a bogaty dorobek zawarty w publikacjach Profesora służy i służyć będzie dalej licznyim pracownikom nauki i praktyki zootechnicznej — polskiemu rolnictwu.

Prof. dr F. Abgarowicz zmarł nagle 13.V, pogrzeb odbył się 18.V.1979 na Cmentarzu Warszawa—Wilanów.